

Uusi alku 57
Mark 14:32–42
Savonlinnan Tuomiokirkko, 29.2.2012

Jeesus rukoilee Getsemanessa

Edellä olemme kuulleet, kuinka Jeesus ja hänen opetuslapsensa nauttivat viimeisen ehtoollisen jerusalemlaisen talon yläsalissa. Sen jälkeen he lauloivat juutalaiseen pääsiäisseremoniaan kuuluneen kiitosvirren ja lähtivät kohti Öljymäkeä. Tästä kärsimyshistoria jatkuu seuraavasti:

He tulivat Getsemane-nimiseen paikkaan, ja Jeesus sanoi opetuslapsille: "Jääkää te tähän siksi aikaa kun minä rukoilen." Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen hän otti mukaansa. (Mark 14:32–33)

Getsemane oli maatila tai puutarha, joka sijaitsi Johanneksen evankeliumin mukaan (Joh 18:1) Öljymäen juurella, Kedronin puron toisella puolen. Paikan nimi tarkoittaa öljykuurnaa, mikä viittaa siihen, että siellä kasvoi oliivipuita.

Jeesuksen sanat opetuslapsille tuovat mieleen kertomuksen Iisakin uhraamisesta. Siinä Abraham sanoi Morian vuoren juurella palvelijoilleen: "Jääkää te tähän aasin kanssa. Minä ja poika menemme tuonne rukoilemaan." (1 Moos 22:5)

Jeesus otti kuitenkin mukaansa saman kolmikon, sisäpiirin joka yksin oli ollut todistamassa muitakin hänen toimintajaksionsa keskeisiä tapahtumia (esim. Jairuksen tyttären herättämistä kuolleista ja Jeesuksen kirkastumista vuorella; 5:37; 9:2). Nyt he tulisivat näkemään aivan toisen puolen Messiaasta:

Hän alkoi nyt tuntea kauhua ja ahdistusta. Hän sanoi heille: "Olen tuskan vallassa, kuoleman tuskan. Odottakaa tässä ja valvokaa." (Mark 14:33–34)

Jeesus oli täysi ihminen. Vaikka hän oli Jumalan Poika, hän ei ollut supermies, joka olisi kyennyt tyynenä odottamaan kohtaloaan. Hän oli varmaankin nähnyt ristiinnaulittuja ja tiesi, mitä odottaa. Kyseessä on teloitusmuoto, joka tuottaa luultavasti enemmän kipua kuin mikään muu. Ja se kestäisi kuolemaan asti. Vielä suurempaa oli Jumalan viha, jonka hän joutuisi kantamaan syntisten edestä.

Hänen piti saada rukoilla yksinään. Toisaalta hän tarvitsi lähimpiensä tukea ja pyysi, että he olisivat pienen matkan päässä häntä odottamassa.

Hän meni vähän kauemmaksi, heittäytyi maahan ja rukoili, että se hetki, jos mahdollista, menisi häneltä ohitse. Hän sanoi: "Abba, Isä, kaikki on sinulle mahdollista. Ota tämä malja minulta pois. (Mark 14:35–36)

Ristin uhrin antaminen oli siis Jeesukselle niin ylivoimaisen vaikeaa, että hän pyysi Isältään, ettei hänen tarvitsisi sitä tehdä. Jeesus vetosi siihen, että Jumalalle kaikki on mahdollista. Hän saattaisi jopa peruuttaa oman päätöksensä. Jeesus tiesi siitä päätöksestä Vanhan testamentin perusteella. Siellä Jesaja ennustaa näin:

Herra näki hyväksi, että hänet ruhjottiin, että hänet lävistettiin. (Jes 53:10)

Jeesus puhuu tulevasta kärsimyksestään ”maljana”. Näinhän hän oli tehnyt aiemminkin, puhutelllessaan Jaakobia ja Johannesta, jotka pyysivät häneltä kunniapaikkoja taivaassa:

Jeesus sanoi heille: "Te ette tiedä mitä pyydätte. Onko teistä juomaan sitä maljaa, jonka minä juon? Voitteko te ottaa sen kasteen, jolla minut kastetaan?" (Mark 10:38)

Tämä puhetapa on sikäli mielenkiintoinen, että me kristityt tulemme osallisiksi Jeesuksen kuolemasta nimenomaan ”maljan” eli ehtoollisen viinin ja kasteen kautta.

Mutta tuossa tilanteessa pelko ja ahdistus ja tieto tulevasta kauheudesta tuli niin kauheaksi, että Jeesus pyysi, ettei hänelle tapahtuisi niin.

Sitten hän kuitenkin onneksemme päätti alistua kuuliaisesti Isänsä tahtoon:

Ei kuitenkaan minun tahtoni mukaan, vaan sinun. (Mark 14:36)

Ajatelkaa, mitä tämä kertoo Jumalan rakkaudesta meitä kohtaan. Jeesushan oli Jumalan ainoa poika, jota hän rakasti, kuten taivaasta kuuluva ääni sanoi Jeesuksen kasteessa: ”Sinä olet minun rakas Poikani, sinuun minä olen mieltynyt.” (Mark 1:11). Siitä huolimatta Jumala ei kuullut tämän rakkaan Pojan pyyntöä, vaan antoi hänet kuolemaan, jotta me pelastuisimme hänen uhrinsa kautta kadotuksesta.

Tätä rakkautta tarkoittaa pienoisevankeliumi sanoessaan näin:

Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän (Joh 3:16).

Tästä tulee väistämättä mieleen jo mainittu kertomus Abrahamista ja Iisakin uhraamisesta. Siinäkin kertomuksessa kuvataan, kuinka rakas Iisak oli Abrahamille. Jumala sanoi hänelle:

"Ota mukaasi ainoa poikasi Iisak, jota rakastat, lähde Morian maahan ja uhraa hänet siellä polttouhriksi vuorella, jonka minä sinulle osoitan." (1 Moos. 22:2)

Nyt Jumala oli itse tilanteessa, jossa hänen piti olla valmis luopumaan rakkaimmastaan. Ja hän oli siihen valmis, meidän pelastuksemme vuoksi. Ja Jeesus oli Jumalalle loppuun asti kuuliainen ja suostui uhriksi. Siksi hän päätti rukouksensa sanoin: ”Ei kuitenkaan minun tahtoni mukaan, vaan sinun”.

Sitten hän tuli takaisin ja tapasi opetuslapset nukkumasta. Hän sanoi Pietarille: "Simon, nukutko sinä? Etkö edes hetken vertaa jaksanut valvoa? Valvokaa ja rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen. Tahtoa ihmisellä on, mutta luonto on heikko." (Mark 14:37–38)

Pietari oli juuri edellä (Mark 14:29–30) luvannut pysyä Jeesukselle uskollisena, maksoi mitä maksoi. Hänellä oli hyvää tahtoa, mutta käytännössä hän ei tosiaanakaan kauaa seurata sitä.

Sama pätee Jeesuksen mukaan meihin muihinkin ihmisiin, myös kristittyihin. Heikko luontomme lankeaa melkein heti kiusauksen tullessa. Sitä voi Jeesuksen mukaan vastustaa rukoilemisella ja

valppaana pysymisellä. Pietari ei sitä osannut, ja harvoin me muutkaan. Jeesus jää yksin kantamaan taakan.

Hän meni taas etäämmäksi ja rukoili samoin sanoin (Mark 14:39)

Useimmilla meistä on varmaankin vääristynyt kuva Jeesuksesta, sellainen, jossa hän on liiaksi jumalallinen, tai sillä tavalla, että hänen inhimillinen heikkoutensa on peittyneet jumaluuden alle ja tuloksena on jonkinlainen supermies. Mutta todellisuudessa Jeesus oli ihminen ja varustettu inhimillisellä sielulla ja tahdolla. Siksi saat jonkinlaisen kuvan tuosta hetkestä miettimällä, mitä itse rukoilisit, jos tietäisit, että sinua odottaa kidutuskuolema. Rukoilisit varmasti useammin kuin kerran, että Jumala ottaisi sen kohtalon sinulta pois.

Niin Jeesuskin teki. Se on meille lohdutukseksi, kun muistamme Heprealaiskirjeen sanat:

Meidän ylipappimmehan jos kukaan kykenee ymmärtämään vajavuuksiamme, sillä häntä on koeteltu kaikessa samalla tavoin kuin meitäkin koetellaan; hän vain ei langennut syntiin. (Hepr 4:15)

Tämänkään rukousjakson jälkeen Jeesus ei voinut lohduttaa opetuslastensa tuella tai myötätunnolla.

Palatessaan hän jälleen tapasi opetuslapset nukkumasta, sillä uni oli alkanut raskaasti painaa heidän silmiään. He eivät tienneet, mitä vastaisivat hänelle. (Mark 14:40)

Jollain tavalla tämäkin on lohduttavaa. Jeesus totisesti on tottunut siihen, että hänen seuraajansa eivät useimmiten ole kovin jämeriä. Silti hän sietää meitä. Siitä huolimatta, että lankeamme jatkuvasti ja niin pahoin, ettemme enää osaa edes selitellä, että miksi taas kävi näin.

Tullessaan kolmannen kerran Jeesus sanoi heille: "Yhäkö te nukutte ja lepäätte? Kaikki on selvää. Hetki on tullut. Ihmisen Poika annetaan syntisten käsiin. Nouskaa, nyt me lähdemme! Minun kavaltajani on jo lähellä." (Mark 14:41–42)

Mutta kaikki käy meidän Jeesuksen seuraajien kannalta vieläkin hävettävämmäksi, kun tekstistä käy ilmi, että sama toistuu kolmannen kerran: opetuslapset nukkuvat ja lepäävät ja Jeesus saa olla tuskassaan ypöyksin.

Se ei kuitenkaan enää merkitse yhtikäs mitään. Kaikki oli selvää. Jeesus oli taistelunsa taistellut ja taipunut Isänsä tahtoon. Se oli se, että hänet annettaisiin syntisten käsiin, tapettavaksi syntisten puolesta. Hetki oli tullut. Sitä kohti oli nyt lähdeävä. Jeesus taipui vapaaehtoisesti kohtaloonsa.

Jeesuksen vielä puhuessa sinne saapui Juudas, yksi kahdestatoista opetuslapsesta, ja hänen kanssaan miekoin ja seipäin aseistautunut miesjoukko, jonka ylipapit, lainopettajat ja vanhimmat olivat lähettäneet (Mark 14:43)

Johanneksen evankeliumin mukaan (Joh 18.2) Juudas tiesi Getsemanen olevan Jeesuksen suosima vetäytymispaikka. Ilmeisesti siksi hän osasi tulla sinne ylipappien käytössä olevien temppeleipoliisien joukon kanssa. Heillä oli aseinaan ”miekat ja seipäät”. Esko Haapa sanoo kommentaarissaan, että sana *ksy,lon*, joka Kirkkoraamattuun on käännetty ”seipääksi” tarkoittaa oikeastaan nuijaa.

Jeesuksen kavaltaja oli sopinut miesten kanssa merkistä: "Se on se mies, jota minä suutelen. Ottakaa hänet kiinni ja viekää vartioituna pois." Tultuaan hän meni suoraa päätä Jeesuksen luo, sanoi: "Rabbi!", ja suuteli häntä. (Mark 14:44–25)

Juutalaisessa kulttuurissa oli ihan tavallista, että oppilas suuteli opettajaansa, kädelle, suulle tai päähän. Juudas antoi sovituksen merkin kiihkeästi, suoraa päätä, ilmeisesti teeskennellen ystävyyttä.

Mutta ei se ollut ystävyyttä. Vanha testamentti tunsi suudelman petturin juonena.

Joab sanoi Amasalle: "Mitä kuuluu, veljeni?" Samalla hän tarttui oikealla kädellään Amasaa parrasta aivan kuin suudellakseen häntä. Amasa ei osannut varoa Joabin toisessa kädessä olevaa miekkaa, ja tämä pisti häntä sillä vatsaan, niin että sisälmykset valuivat maahan. Joabin ei tarvinnut iskeä häntä uudelleen, sillä hän kuoli heti. (2 Sam 20:9–10)

Samaa kaavaa Juudas noudatti.

Miehet kävivät heti käsiksi Jeesukseen ja vangitsivat hänet. Silloin yksi paikalla olevista veti miekkansa esiin ja iski ylipapin palvelijaa niin että tältä irtosi korva (Mark 14:46–47).

Johanneksen evankeliumin mukaan tuo yksi paikalla olijoista oli Pietari. Markus ei evankeliumissaan kuitenkaan pysähdy lainkaan pohtimaan tuota episodua, vaan siirtyy siihen ”teologiseen merkitykseen”, joka Jeesuksen vangitsemistavalla on.

Jeesus kääntyi miesjoukon puoleen ja sanoi: "Tehän olette lähteneet kuin rosvon kimppuun! Miekat ja seipäät käsissä te tulette minua vangitsemaan. Minä olen joka päivä teidän nähtenne opettanut temppelissä, ettekä te ole ottaneet minua kiinni. Mutta kirjoitusten oli käytävä toteen." (Mark 14:48–49)

Jeesus viittasi tällä Jesajan kirjan lukuun 53. Siellä sanotaan näin:

Minä annan hänelle paikan suurten joukossa, hän saa jakaa saalista mahtavien kanssa, koska hän antoi itsensä kuolemalle alttiiksi ja *hänet luettiin rikollisten joukkoon*. Hän otti kantaakseen monien synnit, hän pyysi pahantekijöilleen armoa (Jes 53:12)

Jeesus luettiin rikollisten joukkoon ja siksi häntä kohdeltiin kuin rikollista. Siksi häntä ei otettu kiinni rauhallisesti päiväsaikaan, pidätetty temppelissä. Siksi hänen vangitsemisekseen tarvittiin aseistettu poliisisaattue.

Vain siten hänestä saattoi tulla rikollistenkin Vapahtaja, että hänen kohtalonsa oli rikollisen kohtalo.

Mutta opetuslapsille sellainen oli liian karua menoa:

Silloin ne, jotka olivat Jeesuksen kanssa, jättivät hänet ja pakenivat (Mark 14:50)

Nyt alkoi toteutua Jeesuksen vain pari tuntia aiemmin lausuma ennustus: ”Te kaikki luovutte minusta”.

Jeesuksen mukaan oli lähtenyt nuori mies, jolla ei ollut yllään muuta kuin pellavainen vaate. Hänet otettiin kiinni, mutta hän riistäytyi vaatteestaan ja pakeni alasti (Mark 14:51–52)

Oli siis yksi mies, joka uskalsi, ehkä etäämpää, seurata saattuetta, joka oli vanginnut Jeesuksen. Hänetkin yritettiin ottaa kiinni vaatteista repimällä, mutta hän pääsi pakoon riistäytymällä eroon viitastaan.

Miksi tällainen episodi on otettu mukaan Markuksen evankeliumiin? Ehkä siksi, että kirjoittaja halusi muistaa erästä Jeesuksen vangitsemisen silminnäkijää. Vaiko siksi, että kyseessä on kirjoittaja itse ja hänen henkilökohtainen muistonsa? Se ei meille selviä, mutta on kiehtovaa tietää, että tuollainenkin yksityiskohta tapahtui kärsimyshistorian aikana.